

FIL 2208 EPISTEMOLOGI

Kunnskap

Dets Natur, Verdi og Sosiale Rolle

Vårens utgave av FIL 2208 vil hovedsakelig være et kurs i epistemologi og erkjennelsesteori, selv om det også er klare berøringspunkter mellom de temaene vi vil ta opp og spørsmål innen vitenskapsfilosofi. Hovedmålet er å diskutere og undersøke kunnskap og erkjennelse og dets natur i lys av den sosiale funksjon og –rolle som slike begreper spiller. En ambisjon er å kaste nytt lys over kunnskap gjennom begreper og spørsmål en gjerne tradisjonelt forbinder med etikk og moralfilosofi snarere enn epistemologi og erkjennelsesteori. Vi skal se at det er mye å lære både om etikk og epistemologi når vi vandrer i skjæringspunktene mellom disse.

Tradisjonell epistemologi og erkjennelsesteori er gjennom de siste 50 årene ofte – og ikke helt sjeldent med rette – blitt beskyldt for å abstrahere for mye vekk fra sosiale faktorer og for å operere med et altfor snevert og ensidig fokus på et universelt, ikke-situert og solipsistisk individ i sin undersøkelse av kunnskap, erkjennelse og epistemisk rasjonalitet med det resultat at tradisjonell epistemologi gjør seg selv irrelevant for våre epistemiske praksiser. Mange kritikere har derfor tatt til orde for at vi må forkaste den tradisjonelle epistemologien – med dets fokus på objektiv kunnskap og objektiv epistemisk rasjonalitet – og erstatte det hele med en sosialt situert epistemologi som opererer med et klart sosialt konstituert begrep om kunnskap, erkjennelse og epistemisk rasjonalitet. En del har brukt dette som springbrett for ulike typer av naturalisering av epistemologi og studier av kunnskap der tradisjonelle epistemiske begreper så som kunnskap, begrunnelse og epistemisk rasjonalitet reduseres til rent deskriptive, ikke-normative kategorier (eksempelvis ved å forstå våre epistemiske praksiser rent psykologisk eller sosiologisk).

I dette kurset vil vi undersøke nærmere flere sentrale momenter som har inspirert slike kritikere av tradisjonell epistemologi – så som kunnskapens verdi, sosiale rolle og ulike sosiale (makt)faktorer innen våre epistemiske praksiser – i den hensikt å undersøke hvorvidt et mer tradisjonelt begrep om kunnskap og erkjennelse – dvs som normativt og objektivt begrep – kan stå seg i møte med disse fenomenene. Spesielt vil vi undersøke hvorvidt vi kan beholde et substansielt normativt begrep om kunnskap og epistemisk rasjonalitet samtidig

som vi imøtegår kritikerne av tradisjonell epistemologi ved å innlemme de sosiale fenomenene og faktorene som de etterlyser i våre egne epistemologiske undersøkelser.

Tematisk vil vi derfor ta for oss spørsmål om kunnskap/erkjennelse: hva dets natur er, hva dets verdi er og hvilken sosial rolle disse tingene spiller. Disse spørsmålene vil vi forfølge i lys av begreper fra etikk og moralfilosofi – eksempelvis ved å se på epistemiske dygder og karakter, epistemisk urettferdighet, epistemisk verdi, osv – med det resultat at kurset vil befinne seg i skjæringspunktet mellom etikk og epistemologi. Vi vil da bruke mye tid på å forstå den mer sosiale siden av erkjennelse og kunnskap gjennom å studere den kunnskapen vi erverver oss gjennom eller via andre (i.e. via vitnesbyrd, delt kunnskap, osv) samt ulike normative aspekter ved kunnskap (i.e. epistemisk urettferdighet, epistemisk verdi, osv). Disse tingene vil nettopp kunne fortelle oss noe vesentlig om kunnskap og dets natur.

På vår vei vil vi blant annet studere Miranda Frickers bok, *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowledge*, samt Benjamin McMyers *Testimony, Trust and Authority*, og vi skal undersøke om ikke det rammeverket for kunnskap og erkjennelsesteori som Timothy Williamson utvikler i boken *Knowledge and Its Limits* er i stand til å inkorporere og forklare mange av de fenomenene og spørsmålene som kritikerne av tradisjonell epistemologi har etterlyst et svar på. I tillegg vil vi lese enkeltartikler av filosofer som John McDowell, Helen Longino, Linda Zagzebski, Robert Brandom, m.fl..